

4. A PRÓFÉTASZEREP BABITS MIHÁLY KÖLTÉSZETÉBEN

XX. sz.

Nyugat segédszerkesztő, majd szerkesztő (1929-41 – halálával a Nyugat is megszűnt)
Baumgarten-díj kurátora

Prófétaszerep a magyar irodalomban

Berzsenyi Dániel: vates

próféta

• megjövendöl• előremutat• megadja a lehetőséget a világ fejlődésére• optimista → Ady, Radnóti	• u.a., csak szakrális oldalról• Istennel való kapcsolaton alapuló jövendölés• társadalmi oldalról jövendöl meg valamit → Petőfi: Apostol

BABITS

- közösségi líra → önmagából reflektál, de társadalmi szinten
- Május 23. Rákospalotán
 - ◆ először profétálás
 - ◆ tudósító szint: reflektál a világra
 - ◆ IDŐBELI projekció: jövőre koncentrálnak a jelen eredményeiből
- Danaidák
 - ◆ közösségi helyzet, szerepvállalás
 - ◆ Danaosz lányai, akik nászéjszakán ölik meg férjüket

1910-es évek - elutasítja a küldetéses költő szerepét

'20-as évek - már megjelenik → belső vívódás

'30-as évek - emberiség megmentésének motívuma
- optimizmus (van, amiben pusztulást kíván → özönvíz víziója)

Bergson filozófiája: nagy hatás → erősödik a látomásosság, szabadítót fedez fel

LÁTOMÁSOS VERSEK
(Húsvét előtt)

Küldetéstudat

- 1925 Sziget és tenger kötet
 - ↳ biztonság
 - ↳ pusztító erő
- kétségbeejtő, reménytelen világ → - nemzete sorsa is
- hosszú önvizsgálat
- '20-as évek: - múlt és jelen értékeinek elvesztése miatt szüksége van apológiára
 - ↳ nemzetének
- jövőkép: baljós, szorongató
 - félelem érzése egyre több
 - jelenünk csak részleges
- egyén szerepe:
 - történelmi vonulatokon felelősségérzet, alkotó felelősség

- '30-as évek - készül a halálra (gégerák) → Balázsolás
 - szerepvállalás:
 - Bibliára tér vissza
 - Jónás könyve → életértelmezés
 - Jónás imája
 - közösséghez tartozó szerepvállalás
 - Mint különös hírmondó
 - Holt próféta a hegyen
 - alkotó felelősség, aggodás

Holt próféta a hegyen

- lírai önarckép
- azonosítja magát Jeremiással
 - ◆ (Babitsnál ritka: alig/nem jelenik meg)

Mint különös hírmondó

- egymondatos belső monológ
- kép: jelenhez kötődő próféta képe

Csak posta voltál

- önértelmezési kísérlet
- önmegszólító verstípus
- válságot mutat be: szembesíti magát az élet végességével

Jónás könyve

- életleírás, lírikus epilógia (Levelek Írisz koszorújából utolsó verse)
- próféta szerepvállalás
- hogy élt, mivé változott
- bibliai parafrázis
- ítélet, ítélkezés
- kivonulás a bűnösök világából
- költői állásfoglalás
- példázat, önkritika, ars poetica
 - ↳ vállaljuk a szerepet/cinkossá válunk
- hangulati kettősség
 - pátosz: esztétikai kategória
 - irónia: esztétikai minőség
 (hangulati sokszínűség: pátosztól az iróniáig)
- archaizmus: régi szavak
- anakronisztikus szavak: amit már nem használunk

neveléses,
groteszk figura

Jónás imája

- felveszi a próféta szerepet
- könyörgés → két sík
 - tárgyiasított: költészet
 - személyesített
 → életért
- hasonló személyes vallomás, mint Balázsolás → Istentől függ és a világi hatalmaktól
- régi hang megtalálása, költészet megújítása

a költészet attribútumainak
megjelenéséért való könyörgés